

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

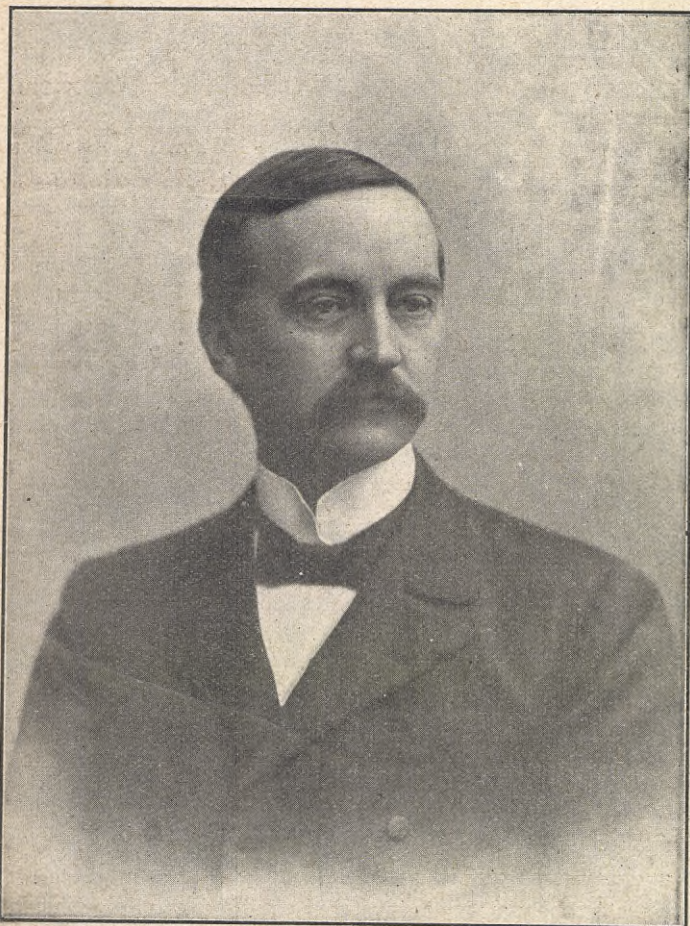
N:r 50.

Stockholm den 15 December 1910.

3:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 1 år " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. ——— Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. ——— Sthlm 1910, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. ——— Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	---	---

Carl Lindhagen.

Kätterska sinnen ha nog ofta invändningar att göra mot den officiella pressreligionens påbud om offentliga bekännelser å vissa åminnelse dagar i mer eller mindre bemärkta personers lif. Och säkerligen ha födelsedagsartiklarnas föremål själfva understundom anledning att med en viss ironi iakttaga hvad som skrives om dem och — hvad som icke skrives. Gissningsvis torde man kunna framkasta att den man, hvars bild i dag framställes för Dagnys läsekrets, säkerligen icke är någon öfvertygad beundrare af den öfliga ritualen i förevarande afseende. Men alldeles visst är, att det dock gifves årsdagar, som man stannar vid, icke af någon sorts konventionell plikt-känsla utan därför att de erbjuda ett osökt och kärkommet tillfälle att blicka tillbaka på en gärning, vid hvilken tankar af erkänsla och beundran länge varit knutna. För svenska kvinnor är den 17 december 1910, borgmästare Carl Lindhagens femtioårsdag, en sådan bemärkelsedag.

Då en gång en skolflicka i Stockholm under en historiektion blef tillfrågad om hvilka män, som gjort mest för höjandet af den svenska kvinnans ställning, så blef svaret: "Birger Jarl, Oscar den förste och borgmästare Lindhagen." Det är att antaga, att skolflickan skulle klarat sig ifall hon tillfrågats om de två förstnämndas goda gärningar, men — det är farligt för lite hvar att stå examen rörande hr Lindhagens storartade röjningsarbete på kvinnofrågornas steniga marker. Så mångahanda äro hans initiativ. I stort som smått, genom sin energiska kamp

Dr. C. M. ...

för att förskaffa kvinnorna fulla medborgerliga rättigheter liksom genom sitt arbete för tillvaratagande af enskilda kvinnogrupperns intressen, har Carl Lindhagen som ingen annan, med ospard möda och aldrig svikande vilja att föra de orepresenterades talan, framgångsrikt arbetat på höjande af vår ställning.

I kampen för kvinnans politiska rättigheter utgör hr Lindhagens i Andra kammaren år 1902 väckta motion om utredning och förslag angående kvinnors rösträtt den aktion, hvarigenom frågan verkligen fördes fram i stridslinjen. Redan 1884 hade visserligen den första signalen ljudit genom F. T. Borgs rösträttsmotion, men därefter hade obruten tystnad i 18 år rådt i riksdagen. Fredrika-Bremer-Förbundets petition till K. M:t år 1889 om rösträtt för kvinnor, tillkommen på initiativ af Förbundets Lagkommitté, hvars ordförande just var dåvarande revisionssekreteraren hr Carl Lindhagen, som också uppsatte petitionen, visar emellertid att tanken på att något måste göras för kvinnornas rösträtt hade varit vaken hos honom redan ett par år innan han framförde sin första motion i riksdagen.

Åren 1904 och 1905 motionerar åter hr Lindhagen om utredning och förslag om rösträtt för kvinnor. (Som bekant beslöto bägge kamrarna år 1906 skrivelse till regeringen med begäran om utredning och af densamma föranledt förslag angående rösträtt för kvinnor). Motion om allmän rösträtt för kvinnor och män väckes 1906 af hr Lindhagen; 1907 följer hans motion om lika, allmän och direkt rösträtt och valbarhet för män och kvinnor samt 1908 motion om rösträtt och valbarhet för kvinnor på grundval af det hvilande rösträttsförslaget. Att hr Lindhagen icke underlåtit att genom en interpellation till statsministern den 4 mars d. å. påminna om den ännu dröjande "utredningens" öde torde vara i färskt minne. Det skulle emellertid föra för långt att omnämna de många tillfällen, då hr Lindhagen påkallat riksdagens uppmärksamhet för vår största fråga. Den kvinnliga rösträttsrörelsen har allt skäl att om honom utropa: "Hvar stode vi, om han ej funnits till?" Nu stå vi dock där, att åtminstone Andra kammaren en gång gifvit sitt bifall.

Äfven rörande kvinnans kommunala rättigheter har hr Lindhagen varit verksam, 1902 genom motion om förtydligande af fattigvårdsförordningen så att äfven gifta kvinnor må vara valbara i fattigvårdsstyrelser och 1905 genom motion om att kvinna, gift eller ogift, äfven må kunna af stadsfullmäktige väljas till ledamot eller suppleant i styrelsen för Stockholms stads arbetsförmedling och till ledamot i öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor. Bägge dessa motioner biföllos af riksdagen. År 1907 motionerar hr Lindhagen om kvinnas, gift som ogift, valbarhet till alla kommunala uppdrag, dels genom en särskild motion, dels i samband med motionen om lika, allmän och direkt politisk rösträtt och valbarhet för män och kvinnor. I 1908 års rösträttsmotion begär hr Lindhagen skrivelse om allmän och lika kommunal rösträtt för män och kvinnor, men tills detta blifvit genomfördt kommunal rösträtt äfven för kvinna, som är gift med kommunalt skattepliktig man och uppnått 21

års ålder. Som bekant är frågan om kvinnans kommunala valbarhet, hvilken hr Lindhagen som ofvan synes energiskt arbetat för, nu löst, så tillvida att kommunalt röstberättigade kvinnor kunna väljas till alla kommunala förtroendeuppdrag utom till medlemmar af landstinget.

Rörande den gifta kvinnans rättsliga ställning har hr Lindhagen tagit flera initiativ, 1899 genom motion (bifallen af båda kamrarna) om skrivelse till k. m:t angående ny lagstiftning om äktenskapsskillnad och 1903 genom motion om sådan ändring rörande äkta makars inbördes förhållande, att det s. k. målsmanskapet skulle bortfalla.

I frågor rörandesjälfförsörjande kvinnors ställning och villkor ha af hr Lindhagen väckts flera motioner, 1904 om utredning och förslag till erforderliga åtgärder för utvidgning af kvinnans rätt att i likhet med man bli befordrad till lärarebefattningar vid allmänna läroverk; 1905 och 1906 om skrivelse till k. m:t angående beredande af fast anställning åt personer som hos statens ämbetsverk äro på ett stadigvarande sätt ssyselsatta med skrifgöromål etc., i främsta rummet syftande på de kvinnliga biträdena (1906 beslöts skrivelse till k. m:t i ärendet); 1907 om ny lönestat för telegrafverket, uteslutande i den kvinnliga personalens intresse (riksdagen beslutade i enlighet med af motionären föreslagna belopp, innebärande afevärd höjning af de kvinnliga lönerna; den k. propositionen hade upptagit lägre lönevillkor); 1908 och 1909 om de kvinnliga posttjänstemännens löne- och befordringsförhållanden; 1910 om rättighet för kvinna att söka och innehafva klockarebefattning (motionen bifallen) samt om förbud mot öppethållande af badinrättning och rakstugor samt herr- och damfrisersalonger utöfver viss tid, hvarvid särskildt framhållas baderskornas och de kvinnliga biträdenas i damfrisersalongerna otillfredsställande långa arbetstid.

I den mycket uppmärksamade frågan om förbud mot kvinnors nattarbete i vissa industriella företag har hr Lindhagen, med klar uppfattning af de möjligheter till försämring af arbetande kvinnors ställning, som förefinnas i separat skyddslagstiftning för kvinnor, år 1908 och 1909 motionerat om utredning af frågan om förbud mot nattarbete för både män och kvinnor "inom industrigrenar, där detsamma ej af tvingande omständigheter nödvändiggöres samt framläggande för riksdagen skyndsammast möjligt af det lagförslag i ämnet, hvartill utredningen kan gifva anledning", som det heter i 1909 års motion. Då lagförslag om separat förbud mot kvinnors nattarbete, efter att ha fallit igenom 1908, blir antaget vid 1909 års riksdag, motionerar hr Lindhagen om att lagen af 20 nov 1909 angående nattarbetsförbudet ej måtte äga tillämpning på typografyrket eller, om detta ej kan bifallas, åtminstone ej på de kvinnliga typografer, som nämnda dag eller dessförinnan haft anställning i yrket. Motionen afslogs emellertid.

Det är af utrymmesskäl omöjligt att här redogöra för behandlingen af alla de ofvan nämnda motionerna (listan gör dessutom icke anspråk på att vara fullständig) eller söka belysa deras inverkan på riksdagsopinionen och

Juvel- Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Åberopa alltid annonserna
 i Dagny

på frågornas vidare utvecklingsgång i en mängd fall, då inga direkta men väl indirekta resultat vunnits af motionernas framförande. Alldeles påtaglig är dock den stora icke blott praktiska utan äfven ideella betydelsen af att kvinnornas kraf blifvit framförda i representationen så som skett genom hr Lindhagen — med kraftigt betonande af rättfärdighetsmomentet i dessa kraf. Äfven inom Stockholms stadsfullmäktige har hr Lindhagen energiskt verkat för en tillfredsställande lösning af åtskilliga kvinnofrågor.

* * *

För några veckor sedan framlades för offentligheten den andra och den tredje delen af Carl Lindhagens "Drömmar och stridslinjer. Några synpunkter i politiken." Innehållet i dessa böcker utgöres af anföranden, motioner och reservationer i riksdagen samt tal och artiklar i olika frågor. Den år 1906 utgifna första delen inledes af kapitlet "Utgångspunkter", innehållande den politiska trosbekännelse, som Carl Lindhagen hösten 1896, före sitt första inval i riksdagens Andra kammare, aflade för sina valmän. Vi anföra därur följande ord, hvarmed hr Lindhagen betecknar sin allmänna sociala grundåskådning:

"Min tro är, att samhällena utveckla sig mot ett högre mål, att ur de sociala striderna långsamt men säkert framgår rättvisans och sanningens successiva seger. Praktiskt sedt kallas detta förverkligandet af broderskapets idé, hvilken framfördes i världen redan för nitton århundraden sedan i och genom kristendomens framträdande. De närmaste och för oss fattbaraste uppgifter, som detta stora mål pålägger oss, äro att undanröja orsakerna till fattigdomen och dess sociala följsjukdomar, sätta trygga lefnadsvillkor i stället för ovissa samt utbyta klassernas fiendliga solidaritet gent emot hvarandra med allas gemensamma solidaritet för samhället. Detta synes mig vara i bästa mening samhällsbevarande.

Att i det politiska lifvet taga en sådan framtidssyn till ledstjärna är ingen död ståndpunkt, som faller för det ofta missbrukade fältropet: praktisk politik. Ingen kan visserligen mer än jag skatta värdet af att kallblodigt räkna med sakliga förutsättningar och politiska möjligheter. Men genom att anlägga en synvidd, som går utöfver valperiodens tre år, ställer sig ofta frågan om hvad som är praktisk politik eller icke i en annan och fruktbarare belysning. Vidare får man mod att understundom äfven drifva idealpolitik såsom nödvändig förberedelse och väckelse för framtida afgöranden. Och slutligen undvikes lättare frestelsen att afvika från den oeftergifliga betingelsen för ett framgångsrikt handlande som heter: klara färger och öppna visir."

Fjorton år ha förgått, sedan dessa ord uttalades. Hvad Carl Lindhagen under denna tid gjort för höjandet af de svenska kvinnornas ställning är ofvan antydt. Den intensiva politiska verksamhet, som "riksdagens störste arbetsgifvare" utvecklade på andra områden, exempelvis de som afhandlas under rubrikerna Jordfrågan och Norrlandsfrågan i del II af "Drömmar och stridslinjer", faller gifvetvis utanför ramen af denna anspråkslösa uppsats. Ännu mindre kan något försök till värdesättning af hr Lindhagens insats i vårt politiska lif här komma i fråga. Men det må sägas, att den, som utan partisinne söker bedöma det offentliga lifvets män efter deras egna ord och gärningar, icke efter andras ofta vrängda tolkningar, måste ofelbart komma till den sanningen, att de po-

litici torde vara lätt räknade, hvilka så som Carl Lindhagen format sin offentliga verksamhet med den mest samvetsömna, aldrig svikande trohet mot den egna grundåskådningen. Under partikonjunkturenas högttryck, ofta mot stora majoriteter af opportunitetspolitikens målsmän har hr Lindhagen fört sin modigt själfständiga, oförtrötade kamp på många nuets "stridslinjer" — med aldrig skynd blick för de stora enande framtidsmålen. Och inför de faktiskt uppnådda resultaten har det sväfvande talet om den "opraktiska idealisten" tystnat.

Någon gång har Carl Lindhagen tillagts epitetet feministisk såsom betecknande — hans egen personlighet. Om emellertid de egenskaper, som karakterisera Carl Lindhagens offentliga verksamhet enligt nyare upptäckter tilläggas "kvinnlighetens" begreppsbestämningar, så får man i feminismens namn ödmjukt tacka för presenten men samtidigt i fråga om "manlighetens" väsende ängsligt spörja: "Om saltet mister sin salta, hvarmed skall man då salta?" Men metoden att göra uttråkande distinktioner mellan "manliga" och "kvinnliga" karaktärsdrag — och bygga vidare på de obevisade distinktionerna — har ohjälpligen fallit i anseende. Med mera rätt kan man däremot i hr Lindhagen se den fullgode exponenten för den "humanism", som hans penna gifvit form och färg.

Hela betydelsen af Carl Lindhagens insats i arbetet för kvinnans frigörelse kan icke till fullo överblickas förr än en kommande tids belysning faller öfver nuets strider på detta område. Kanske skall någon framtids kvinna en gång taga fatt på den svåra och frestande uppgiften att skriva den svenska kvinnans historia under de gamla och nya formernas brytningstid, slutet af det nittonde och början af det tjugonde seklet. Hon skall då ur dokument om riksdagsdebatter i vår tids kvinnofrågor höra ett förvirradt sorl ljuda emot sig. Hon lyssnar till förunderliga ord, som påminna om de koturner, hvarmed respektive aktörer i antiken sökte sätta en aln till sin längd, ord om "maskulin renässans" och om "civis som är och förblir maskulinum" m. m. Men bland de stämmor som tala begripligt särskiljer hon en som hon väl känner igen. Hon har hört den röstens klang förut en gång, och hon vet att den tillhör "Drömmar och stridslinjers" författare, fritänkaren i partidogmatismens läror, den idealtroende sökaren efter "sanningen allena, som kan och skall göra oss fria", som hans egen boks slutord lyda.

ANNA KLEMAN.

En ny dufvopost.

För någon tid sedan omtalades i Dagny hur jämförelsevis ringa antalet analfabeter var i de af Nord-Amerikas stater, där kvinnorna ha rösträtt i skolfrågor, och nu meddelar Woman's Journal under dufvans tecken att äfven *New Mexico* gifvit sina kvinnor aktiv och passiv valrätt i skolfrågor. »Detta var alldeles oväntadt», säger tidningen, »ty spansk-amerikanerna anses vara ytterst konservativa i kvinnofrågan.»

New Mexico ligger som bekant mellan Colorado i norr och Mexico i söder. Ungefär $\frac{3}{4}$ af befolkningen är spanskfödd och spansktalande och mestadels af katolsk religion.

HASSELBACKENS

blandning rekommenderas som ett utmärkt godt
delikatesskaffe

Plantage-Kaffebränneriet,

Humlegårdsgatan 20 - Stockholm.

Rikst. 36 68.

Allm. 54 41.

Viktiga lönefrågor för de kvinnliga biträdena i sta- tens tjänst.

II.

Statskontoret, m. fl. ämbetsverk.

I sitt nummer för den 13 okt. detta år har Dagny såsom redan nämnts utförligt redogjort för de förslag, som till resp. departementschefer öfverlämnats af statskontoret, kammarkollegium, kammarrätten, domänstyrelsen, och landtmäteristyrelsen angående anställande på ordinarie stat af hos dessa verk sysselsatta kvinnliga biträden. Några orienterande uppgifter angående de lönevillkor, som förordats och som af Föreningen af kvinnor i statens tjänst upptages till bemötande i dess underdåniga skrifvelse angående biträdena hos ifrågavarande myndigheter, äro sålunda ej erforderliga för Dagnys läsare. Vi meddela emellertid några af de motiveringar, som ligga till grund för föreningens framställning om högre aflöningsbelopp än de af ämbetsverken föreslagna.

"Med största tacksamhet", yttrar föreningen, "erkänna vi den förbättrade ställning, som de kvinnliga befattningshafvarne komma att intaga i och med tillämpningen af beslutet om deras anställande på ordinarie stat. Men lika fullt kunna vi ej bortse ifrån att såväl den af Riksdagen nu fastställda aflöningen för skrifbiträdena som ock de löneförslag, som i ofvannämnda ämbetsverks skrivelser förordas i afseende på biträden med mera kvalificerad arbete, blifvit mycket knappt tillräckliga."

Särskildt framträder den omständigheten att i de olika löneförslagen icke öppnats några utsikter till befordran. Ej minst med hänsyn till skrifbiträdenas knappa lönevillkor, skulle det vara i hög grad önskvärdt, om det kunde låta sig göra att uppdelade de för kvinnor afsedda befattningarna så, att de sinsemellan finge ett sammanhang.

"Det måste", framhåller skrifvelsen, "vara med statens intresse mest öfverensstämmande att inom alla områden skaffa sig de yppersta arbetsförmågor. Men därmed anses ju också böra följa skyldigheten att bjuda sådana förmåner, hvilka antingen i sig själfva äro tillräckliga för att täcka lefnadsbehofven eller hvilka sporra till största möjliga arbetsifver genom att öppna någon utsikt att nå fram till förbättrade existensvillkor. Ingendera af dessa principer blir emellertid tillämpad, om man för skrifbiträdenas aflöning sätter en oöfverkomlig begränsning af 1600 kronor.

Troligt och önskvärdt är väl att de flesta skrifbiträdestjänster, hur mycket man än framhåller arbetets ringa kvalifikation, komma att hädanefter liksom hittills besättas med personer, som hafva åtminstone realskoleexamen eller ock afgångsbetyg från högre läroverk för flickor, eller som, ifall bildningsgraden är mindre, dock under den erforderliga profvtjänstgöringen visat sig äga en så påfallande personlig duglighet, att den kan ersätta bristande kunskapsmått. Det förefaller således mycket antagligt, att ett skrifbiträde inom något verk, antingen till

följd af sin förmåga eller efter att ha tillägnat sig nödig specialutbildning, skulle kunna vara fullt kompetent att sköta till exempel en arkivbiträdes- eller kartografbefattning. Har hon i så fall redan tjänstgjort som skrifbiträde i minst 10 år och sålunda nått en aflöning af 1600 kronor, bör förflyttningen till en mera kvalificerad tjänst, vare sig den sker efter förordnande af ämbetsverket eller på grund af egen ansökan, icke orsaka henne ekonomisk förlust, äfven om en högre slutlön skulle vänta. Begynnelselönen torde sålunda för den kvalificerade befattningen ej böra sättas lägre än 1600 kronor."

Om de kvalificerade biträdenas begynnelserlöner af de flesta verk beräknats alltför låga, gäller detta emellertid i icke mindre grad slutlönerna.

Ett undantag utgör i detta afseende statskontoret, som redan i sitt år 1907 afgifna underdåniga yttrande öfver löneruleringskommitténs betänkande och förslag angående fastare anställning för de kvinnliga biträdena hos statens verk och myndigheter, för ett skrifbiträde på kansliet föreslog 1,500 kr. som begynnelserlönen och 1,800 kr. som slutlön för en arbetstid af endast 4 timmar om dagen. "Statskontoret förutsätter nämligen", heter det i berörda utlåtande, "att Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen icke har för afsikt att tillmäta lönerna så knappt att såsom i stor utsträckning såväl inom detta ämbetsverk som annorstädes hittills ägt rum dessa statstjänare för sin utkomst måste anlita enskilda tillgångar i form af bidrag från föräldrar och anhöriga". För ett biträde å riksbokslutsbyrån med samma arbetstid föreslogs "med hänsyn till det henne åliggande arbetets kvalificerade art, hvilket kräver större erfarenhet och uppmärksamhet", 1,700 kronor som minimi- och 2,000 såsom maximilönen.

Statskontoret har emellertid nu för sina skrifbiträden själfvallet icke kunnat förordna mer än hvad af riksdagen fastställts som aflöning för sådana tjänsteinnehafvare, men framhåller som sin mening, att med 6 timmars arbetsdag en förhöjning i lönevillkoren af 50 % vore påkallad. Då statskontoret emellertid för sina biträden på riksbokslutsbyrån det oaktadt ej nu föreslår högre slutlön än den i 1907 års utlåtande begärda, är det under uttryckligt framhållande af sin förvissning därom att "mera tillräckliga lönevillkor för innehafvarna af ifrågavarande anspråkslösa men ändock maktpåliggande befattningar snart nog måste beviljas."

Ej heller inom 1910 års riksdag saknades vare sig vilja eller förslag att höja den af Kungl. Maj:t förordade aflöningen för fångvårdsstyrelsens skrifbiträde (se Dagny nr 17, 1910).

Föreningen saknar alltså ej stöd för sin mening att gränserna för de kvinnliga biträdenas lönevillkor måste vidgas och slutlönen för det mera kräfvande arbetet sättas till minst 2,000 kr. "Intet skäl härför är dock så bindande", säger skrifvelsen, "som det att en aflöning under 2,000 kr. icke räcker till att täcka oundgängliga lefnadskostnader.

Staten liksom hvarje annan arbetsgivare är naturligtvis förpliktad att hos hvarje sin befattningshafvare söka högsta möjliga mått af duglighet och intresse för det ar-

CLARA SMITT-DRYSELIUS,

BADLÄKARE.

ELEKTRISKA LJUSINSTITUTET,

24 B Greffuregatan 24 B, STOCKHOLM. A. T. 4225.

Inre, nervösa och reumatiska lidanden, ägghvita, sockersjuka, sömnlöshet m. m.
Specialitet: Kvinnosjukdomar.

DAGNYS LÄSARE

böra gynna

DAGNYS ANNONSÖRER

bete, som är honom eller henne anförtrodt. Utgående från den inom statsförvaltningen allt oftare tillämpade principen att icke använda mera kvalificerad arbetskraft än ett arbete kräver, har man i allt större utsträckning börjat ersätta den manliga arbetskraften med kvinnlig sådan. Men vi våga i underdånighet rikta Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet därpå, att sedan man pröfvat och befunnit värdefull den insats, som den kvinnliga arbetskraften förmår göra inom statsförvaltningen, kvinnorna icke desto mindre nu som i så många andra fall stå inför faran att se sitt arbete undervärderadt.

Den invändningen kan ju göras, att de otillräckliga inkomsterna kunna förbättras genom extra arbete. Må så vara. Men vanligen är de kvinnliga biträdenas arbete på tjänsterummet ganska jäktadt. Och den som under årat arbetar forceradt i 6 timmar om dagen, står i längden ej ut med att ytterligare öka arbetstimmarnas antal, åtminstone ej utan att precisionen i det ordinarie arbetet och därmed arbetsprodukten och arbetsgifvaren blifva lidande. Äfven om tillgång till extra arbete skulle finnas — hvilket långt ifrån alltid lär bli fallet — synes det oss som om staten för dessa i sig själva så små aflöningsförhållanden ej borde så snävt tillmäta gränserna, att en extra inkomst, som möjligen kan stå till buds, nödvändigtvis måste tillgripas för att täcka de dagliga lefnadsbehofven. Det normala, ordinarie arbetet borde bestrida de normala ordinarie utgifterna och de extra inkomsterna kunna afsättas för extra omkostnader.

Ännu ett, enligt vårt förmenande vägande skäl att bestämma de kvalificerade befattningshafvarnes slutlön till minst 2,000 kronor, är deras ringa utsikt till befördran. Visserligen våga vi hoppas, att Eders Kungl. Maj:ts kommer att för de centrala ämbetsverken inrätta en eller annan högre aflönad befattning, motsvarande de kvinnliga bokhållaretjänsterna hos järnvägsstyrelsen. Men äfven om detta blir händelsen, kommer dock i de allra flesta fall det kvinnliga biträdet, hur duglig hon än må vara, att under hela sitt lif förbli i samma tjänst och samma enformiga arbete. Gifvetvis når hon till följd häraf en mycket högt uppdrifven rutin och stor erfarenhet om arbetets gång inom det verk där hon är anställd. Det synes oss, som om förutom arbetet såsom sådant, äfven dessa inom tjänsten förvärfvade egenskaper borde värdesättas åtminstone så högt, att en kvinnlig "kontorsskrifvare", hon må vara arkivbiträde, statistiker, kartograf eller sköta hvilket mera kräfvande arbete som helst, skall kunna påräkna en slutlig inkomst som åtminstone icke med mera än 100 kronor understiger den begynnelselönen af 2,100 kronor, som är bestämd för manliga kontorsskrifvare — t. ex. i järnvägsstyrelsen".

Vid sidan af ofvannämnda slag af kvinnliga befattningar kommer måhända ej att kunna undvikas inrättandet af en eller annan tjänst med en slags öfvergångsställning och där arbetet är något mera kvalificeradt utan att dock ställa särskilda kraf på sina utöfvare. Till dessa höra t. ex. kammarrättens räknebiträden, för hvilka förordats ett tredje ålderstillägg af 200 kr. Föreningen påpekar att domänstyrelsens registrators- och räknebiträden, åt hvilka

ingen särskild förmån begärts, förefalla att med afseende på arten af sitt arbete vara förtjänta af ett liknande ålderstillägg.

Hvad slutligen pensionsbeloppet beträffar ha ämbetsverkens beräkningar af pensionsunderlaget uppställts mycket olika. Ju knappare lefnadsvillkoren äro och därmed ju sämre tillgodosedda möjligheterna att göra besparingar, dess nödvändigare är det emellertid att staten ej för snävt tillmåter grunden för pensionen. Så mycket mindre torde statsverket med afseende på sina kvinnliga befattningshafvare ådraga sig någon risk, som dessa utan tvifvel komma att till pensionskassan inbetala bidrag i proportionsvis mycket större utsträckning än hvad sedan för deras beräkning behöfver utbetalas. Det lär nämligen kunna förutsättas, att äktenskapsfrekvensen härvidlag kommer att fullt ut balansera det faktum, att kvinnans åldersgräns är högre än mannens.

Med sammanfattning af hvad som anförts hemställes i underdånighet att de mera kvalificerade befattningshafvarna med benämning kontorsskrifvare eller där speciella fall så fordra kartografer erhålla en begynnelselönen af 1,600 kr., fördelade i lön 1,000 kr., tjänstgöringspengar 450 kr. och ortstillägg 150 kr. att med tvänne ålderstillägg å 200 efter 5 och 10 år uppgå till 2,000 kr. samt att för domänstyrelsens registrators- och räkenskapsbiträden, ej mindre än för kammarrättens räknebiträden, måtte medgifvas ett tredje ålderstillägg af 200 kr. för att därmed höja den för icke kvalificerade biträden fastställda slutlönen till 1,800 kr.

Till vår redogörelse för de kvinnliga biträdenas lönefrågor foga vi följande af föreningen af kvinnor i statens tjänst uppgjorda tablå öfver en bildad kvinnas lefnadsomkostnader i Stockholm. Den torde till fullo gifva besked om huruvida de fordringar som framställts äro rättmätiga eller ej.

Inackordering med eget rum à 100 kr.	1,200:—
Brandförsäkrings- och sjukkasseavgifter	25:—
Tvätt	60:—
Lyse	20:—
Drickspengar till tjänare	20:—
Bad	30:—
Läkare, tandläkare, medicin	35:—
Kläder, skodon, sånglinne	300:—
Skatt à 2,000 kr.	160:—
	Kronor 1,850:—

På en inkomst af 2,000 kr. återstår således till pensionsavgift, tidning, gåfvor, rekreation, semesterresor m. m. en summa af 150 kronor.

G. T—II.

Dagen uppgår dock öfver kvinnans lif på jorden, den trånga dalen vidgas och stigarne bli allt flera; det skall bli rum, arbete, lefnadsglädje nog för alla, som redligt söka och vilja.

Fredrika Bremer (»Lifvet i gamla världen»).

Från världens rösträttsfält.

Intresset har på den senaste tiden tagits så starkt i anspråk af de båda engelsktalande staterna, att de andra skenbart skjutits åt sidan. Af Nord-Amerika, där kvinnorna kunnat fästa åtminstone en stjärna till på sin rösträttsflagga, och af England, där striden nu gäller att få fram kvinnornas rösträttsbill nästa session i stället för nästa parlament, hvilket mr Asquith lofvat i Underhuset, såvida det liberala partiet efter de nu pågående allmänna valen kommer att bibehålla sin maktställning.

Men äfven inom de till den Internationella Alliansen hörande andra länderna pågår arbetet för kvinnornas politiska frigörelse med ständig energi, och redogörelser för ett par af dessa länder på världens rösträttsfält lämnas i dag.

Och först då från Schweiz, det lilla demokratiska landet bland bergen, demokratiskt i så fall att åtminstone hälften af människorna där, den manliga hälften, mestadels själfstyr sina små oberoende länderier och dessa icke lyda hvarken under envælde eller fåmannavælde. Kvinnorna där ha emellertid som på andra ställen icke räknats med till folket. Men de knoga sig framåt, och ett par vinster kunna äfven här konstateras.

Den 24 april 1910 utöfvade kvinnor i Lausanne för första gången rättigheten att rösta i kyrkliga angelägenheter, en rättighet som gifvits dem i Kantonalrådet den 9 november 1908.

Från Calvins egen stad förmäles det, att den reformerta kyrkan gifvit rösträtt åt kvinnorna med 2,152 röster mot 1349, och i Neuchâtel har samma rättighet gifvits åt kvinnorna med 76 röster mot 25 efter en debatt som räckte i 4 timmar. "Det säges att antis mycket bidra till denna seger, mot sin vilja naturligtvis", är den bitande anmärkning, som åtföljer referatet häraf. Kantonalrådet i Zürich, en af de nästan rent protestantiska kantonerna, har gjort ett viktigt uttalande om K. P. R., ehuru detta uttalande, som har formen af ett tillägg till kantonens författning, ännu icke blifvit lag. Såvidt det för den som skriver detta varit möjligt att uppfatta de något ofullständiga men talrika notiserna om saken i utlandets tidningar, ser det ut som om socialdemokraterna ingifvit förslag om kvinnors inväljande i handelsrätternas (Gewerbegerichten) juryer. Detta förslag föll med 119 röster mot 21, men Kantonalrådet antog enhälligt och i förslaget syfte följande tillägg till Författningens 16 §. "Lagen skall afgöra när och i hvad mån, — efter fullgörandet af de kvalifikationer som 18 § bestämmer — som rösträtt och valbarhet i allmänna funktioner kunna meddelas åt kvinnor."

För att detta tillägg skall kunna bli lag fordras ett referendum, så som det bestämdes år 1867, då den s. k. demokratiska revisionsrörelsen grep kantonen Zürich.

"I princip har kantonen Zürich således gifvit sina kvinnor medborgerlig fri-

het", anmärker tidningen Gleichheit, ehuru principens tillämpning torde komma att kräva åtskilliga ansträngningar ännu."

Utom dessa direkt och indirekt gifna rättigheter omtalas ett par under året skedda lagförbättringar — Så i äktenskapslagen, ehuru det ej syns af notisen om förändringen gäller för hela landet eller äfven den endast för kantonen Zürich. Den säger emellertid, att en schweizisk hustru har rätt till en tredjedel af mannens inkomster att disponera som henne godt synes. Det förefaller dock, som om lagbudet icke kan vara hvarken så kategoriskt, eller så ovillkorligt, utan som om modifikationer måste och borde finnas, ehuru meddelandet i "The Common Cause" uraktlåtit att nämna dem.

I flera af Schweiz' kantoner existerar den lagen, att hvarje ogift moder kan bötfällas till ett belopp af 20 francs. Under en nyligen företagen revision af sin strafflag, diskuterade det katolska Luzerns Kantonalråd äfven denna bestämmelse och beslöt efter en häftig debatt att annullera den. Bötesbeloppen har bidragit till kantonens inkomster med ungefär 6000 francs årligen, ett belopp som bär bud om ett ohyggligt stort antal betungade kvinnor, hvilka här till och med med böter få plikta för att de äro kvinnor och blifvit mödrar, medan det icke talas om att den andra parten får böta något alls.

"Suffragisternas tidning i Genève bör glädja suffragisters hjärtan i alla länder", sades det för icke länge sen. F. K. P. R. i Genève är en af de starkaste i landet, och vid dess årsmöte ställde Madame de Maday-Henzelt till kantonens lagstiftande församling några iänkvärda och allmängiltiga ord. "I önsken stäta lagar för att förbättra kvinnornas villkor", sade hon, "men I veten icke hvad kvinnorna behöfva, ty I tillåten dem icke att själfva göra sig hörda."

Från Holland har den nitiske ordföranden i L. K. P. R., dr Aletta Jacobs, skickat tvenne meddelanden till novembernumret af Jus Suffragii angående de olika formerna för L. K. P. R:s verksamhet i vinter.

"Stats-kommissionen för författningens revidering har på sista tiden så ofta haft sammanträden, att L. K. P. R. kände att tiden var inne för framställandet af dess kraf. Emedan premiärministern ansett det onödigt att insätta någon kvinna i kommissionen, måste vi göra hvarje medlem däraf ett erbjudande af fakta angående K. P. R:s verkningar i de länder där den förefinnes. Vår sekreterare erhåller nu dagligen förfrågningar från kommissionsmedlemmar af olika politiska partier."

Detta gällde verksamheten gentemot regeringen; i en annan notis talar hon om L. K. P. R:s försök att utbreda sig och sina åsikter i landet. Istället för att i år som förut inbjuda utländska föreläsare, koncentrerar man sina ansträngningar på att utvidga och konsolidera den redan befintliga organisationen. "Tvenne af våra mest energiska medlemmar ha föranstaltat en tur med automobil genom landets "aflägsna" södra del. Under sista veckan af oktober talade de på åtskilliga till träng-

sel besökta möten för män och kvinnor, hvilka lyssnade med stor uppmärksamhet. Många visade sitt deltagande och sin uppskattning genom att ingå som medlemmar, och vi bildade fyra nya lokalföreningar. Emedan detta är landets mest konservativa del med mestadels romersk-katolsk befolkning, måste resultatet anses ganska uppmuntrande."

Delta vittnar ju ingalunda om någon ohejdad hänförelse för K. P. R. i Holland, men det vittnar desto mera om en liten skara trogna arbeterskors trägna och osparda möda på ett svårarbetadt fält.

Ellen Wester.

Insänd litteratur.

- Folkskolans Barntidnings förlag (Stina Quint), Stockholm: **Julklassen 1910.** Adertonde årgången. — **Guldslottet**, Barnens julbok nr 12. — **Lilleputt**, Barnens lilla julbok. Åttonde årgången — **Rosengull**, tilläggshäfte till Lilleputt. Tredje årgången. — **Trisse**, Barnens lilla julkapp. Fjärde årgången.
- Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Porträttet** och andra berättelser. Af **Gösta Adrian-Nilsson**. — **Till Sicilien** och andra reseminnen. Af **Clara Fleetwood**. — **Prinsessan på ärten**. Saga af **H. C. Andersen**. Illustrerad af **Olga Raphael**. — **Jul 1910**. 23:dje årgången. Utgifven af Konstnärsklubben
- Albert Bonniers Förlag, Stockholm: **Svenskarna och deras höfdingar**. Berättelser för unga och gamla af **Verner von Heidenstam**. Andra bandet. — **Verk och människor**. Af **Ellen Key**. — **Flygskeppet**. På färd mellan tider och hjärtan. En diktsamling af **K. G. Ossian-Nilsson**. — **Guds rike**. Predikningar på kyrkoårets sön- och högtidsdagar. Af **S. A. Fries**. — **Kärlek och lycka**. Af **Elsa Törne**. — **Katarina**. En ful kvinnas historia. Af **Léonie Aminoff**. — **Efterskörd**. Af **Gustaf Fröding**. Två delar. — **Nye og gamle digte och dikter**. Af **Helena Nyblom**. — **Lyra och psaltare**. Dikter och Sånge af **E. N. Söderberg**. — **Ödemarkssyner**. Af **Ida Granqvist**.
- P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Johan Banér**. Af **Gustaf Björlin**. Tredje delen. — P. A. Norstedt & Söners ungdomsböcker: **109. Från mina läroår**. Af **Peter Rosegger**. Bemyndigad öfversättning af **Emilia Hagren**. — **110. En bok om hjältar**. Af **Andrew Rang**. Bemyndigad öfversättning af **Maud Hultenberg**. — **111. Den förste vid Nordpolen**. Äfventyrsberättelse af Kapten **Frank H. Shaw**. Bemyndigad öfversättning af **Alma Faustman**. — **112. Uppländska folksånger**. Atergifna af **Elias Grip**. — **113. Lady Noggs**. Af **E. Jepson**. Bemyndigad öfversättning från engelskan af **Ingrid Törngren**. — **En julklassserie uti träslöjd för alla små snickare**. Utgifven af "Träfröken". **Bilder från revolutionen**. Gamla byggnader. Gamla papper. Andra samlingen. Af **G. Lenotre**. Bemyndigad öfversättning af **A. Börtzell**. — **Almanack för alla 1911**.
- Lars Hökerbergs Förlag, Stockholm: **Skisser från fjällen**. Af **Helene Lassen**. Bemyndigad öfversättning från norskan af **S-e W**. Fjärde tillökta upplagan. — **Tant Majas sagor**. Tio sagor och berättelser för barn. Med vignetter och 11 helsidesteckningar af **Annicka Öman**. — **Kejsarinnan Elisabeth**. En hofdams minnen. Af grefvinnan **Irma Sztároy**. Bemyndigad öfversättning. — **Skönhetsvärden**. Handbok i konsten att med oskadliga, naturliga medel förvärfva och bibehålla ett friskt, ungdomligt utseende. Af **Vicomtesse de Réville (Primevère)**. Bemyndigad svensk bearbetning af **Peggy**. Med 4 planschier.

Dagny 1911.

Med år 1911 börjar *Veckotidningen Dagny* sin fjärde årgång. Det är med glädje vi kunna konstatera att tidningen under de tre gångna åren visat sig i stånd att förvärfva en tillgifven läsekrets, stadd i ständigt stigande. Dagnys syfte — att blifva ett enande band de många svenska kvinnorna emellan i det gemensamma arbetet för gemensamma mål — är dock ännu ej i sin fulla utsträckning vunnet, och vi våga därför vända oss till Dagnys läsare med en förtroendefull vädjan att de ville i sin mån förhjälpa till ett ytterligare spridande af tidningen. Det är kvinnornas egen sak, som därigenom främjas, samtidigt som tidningen vinner i styrka och betydelse genom att, såväl ideellt taget som ekonomiskt, få en bredare basis att stödja sig på.

Framst bland de kvinnornas intressen berörande frågor, till hvilkas lyckliga lösning Dagny i sin mån skall söka medverka, vilja vi nämna vår stora politiska fråga, den kvinnliga rösträtten. Gift kvinnas rättsliga ställning — såväl som den ogifta moderns och hennes barns —, aflöningsprinciper för kvinnor, särskildt i statens tjänst anställda kvinnliga biträden, och ännu många andra viktiga frågor kräfva sin gifna plats. Med största uppmärksamhet komma vi att följa de tvenne internationella kvinnokongresser, som under året skola hållas i Stockholm — den Internationella Rösträttsalliansens stora kongress i juni månad och det Internationella kvinnoförbundets »Executive Meeting» i september — samt delgifva därunder fattade beslut och resolutioner.

Vid sidan af de tidningen närmast liggande direkta kvinnofrågorna upptar Dagny saker af mera allmängiltigt intresse. Biografier och minnesteckningar öfver framstående personer, utländska korrespondensartiklar, litteraturanmälningar och uppsatser i litterära ämnen, kultur- och reseskildringar såväl som ett urval goda illustrationer bidra till att göra tidningens innehåll omväxlande och roande.

Vi våga vördsammast anhålla, att våra ärade prenumeranter fortast möjligt ville verkställa prenumeration å tidningen för året, därmed förkommande att afbrott i postbefordringen uppstår, samt att hvarje prenumerant ville tillföra Dagny åtminstone ännu en ny sådan. Upplagan blefve då fördubblad.

Tidningen utkommer i oförändradt skick. Pris, postarvode inberäknadt, blir som förut kr. 4: 50 pr år; kr. 2: 50 pr halfår; 1: 25 pr kvartal. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

REDAKTIONEN.

Förnya ofördröjligen Er prenumeration!

Våra kvinnliga stadsfullmäktige.

Valborg Olander, Falun.

Anna Sundbom, Gefle.

Sigrid Holm, Luleå.

Anna Danielsson, Kalmar.

Anna Lundqvist, Kristianstad.

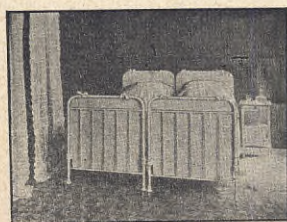
Dag för dag bringas bud om inval af kvinnliga stadsfullmäktigeledamöter i landsortens städer, där valen nu som bäst pågå. Till den i Dagny redan förra veckan omnämnda fullmäktigen i Huskvarna kunna vi i dag ytterligare meddela nyheten om val af 12 nya kvinnliga kommunalrepresentanter på olika orter: Anna Sundbom, Gefle, Valborg Olander, Falun, Sigrid Holm, Luleå, Anna Danielsson och Selma Svensson, Kalmar, Anna Lundqvist, Kristianstad, Ninni Huldt, Strengnäs, Thyra Kullgren och Frida Hjertberg, Göteborg, Ida Schmidt, Karlshamn, Anna Karlsson, Norrköping och Ada Gustavson, Nyköping.

För dagen ha vi endast lyckats förskaffa oss fotografier af fem af dessa våra nya kvinnliga stadsfullmäktige. Vi hoppas i nästa veckas nummer få genom por-

trätt och biografiska data närmare presentera de nu icke — i sällskap med ännu flera nyvalda.

Fröken Anna Sundbom, som uppställts af Frisinnade landsföreningens lokalafdelning i Gefle och som nu hedrats med förtroendet att taga plats bland stadens styrande, är född i Gefle 1861 och har sedan hösten 1886 eller i snart ett kvarts sekel oafbrutet tjänstgjort vid Gefle folkskola. Utom uppdrag inom sin egen kår, såsom styrelsemedlem af Lärareföreningen och Lärjungebiblioteket, har hon haft äfven andra förtroendeuppdrag, såsom medlem af styrelsen för Gefle stadsbibliotek och sekreterare i härvarande kvinnliga rösträttsförening.

Fröken Valborg Olander, invald i Falun på de frisinnades lista, är född den 14 maj 1861 på Uddeholms bruk i Värmland, där fadern var läkare. Redan

ENGELSKA MAGASINET

Drottninggatan 31

Sängar och Sängkläder i största urval.
Låga bestämda priser

Sanitäsängar o. soffor med stålriktningen Kr. 12 och 18.

Ottomaner och Duchateller fullt monterade med kuddar och öfverkast från Kr. 105.

vid den tidiga åldern af 15 år vann hon inträde som elev vid Högre lärarinneseminariet. Efter att ha tjänstgjort dels i Lidköping, dels i Göteborg vid därvarande elementarläroverk för flickor blef fröken O. 1888 seminarieadjunkt i Falun och har således nu i tjugutvå år tillhört folkskoleseminariet därstädes. En oafbruten tjänstgöring har detta dock icke varit, då hon vid olika tillfällen erhållit tjänstledighet för studieresor till in- och utländska seminarier eller för att på annat sätt vinna utbildning i sitt kall, äfvensom för att få tid för utarbetandet af uppsatser i pedagogiska ämnen. Tillsammans med den framstående språkvetenskapsmannen professor Gustaf Cederschiöld vid Göteborgs högskola har hon utgifvit flera läroböcker i svenska språket.

Sedan 1905 har fröken Olander varit ordförande i Falu F. K. P. R. samt denna förenings representant i L. K. P. R:s centralstyrelse; sedan 1908 skolrådsledamot samt af stadsfullmäktige vald suppleant i styrelsen för Elementarläroverket för flickor i Falun; sedan 1907 vice ordf. i Seminarieämbetsförbundet i Falun samt medlem i styrelsen för Falu allmänna bibliotek.

Fröken Sigrid Holm, uppställd af de båda partierna i Luleå, borgerliga reformföreningen och den förenade vänstern, och vald med högsta röstsiffran, 11,971 röster, är född den 12 maj 1870 darsammastädes, utexaminerades 1891 från Högre lärarinneseminariet, tog dess fjärde afdelning 1904 samt har därefter oafbrutet tjänstgjort som lärarinna vid Luleå Elementarläroverk för flickor. Lifligt intresserad af nykterhetsrörelsen var fröken H. ordförande i den vid läroverket bildade S. S. U. H.-föreningen under dess första år och bildade dessutom en fristående kvinnlig nykterhetsförening i Luleå, hvilken nu räknar omkring 140 medlemmar. Denna förenings ordförande har hon nu varit i 9 år. Föredrag och föreläsningar på olika orter inom länet, mest i nykterhets- och djurskyddsfrågor, har fröken H. vid sidan af sin lärarinnerverksamhet äfven skaffat sig tid för. Som en egendomlighet kan omtalas att fröken Holm var den första kvinna i Luleå, som röstade vid stadsfullmäktigeval för 7 å 8 år sedan. Exemplet verkade, nästa gång var det 3, och sedan har antalet röstande kvinnor alltjämt växt — och nu sitter fröken H. själf i stadsfullmäktige.

Fröken Anna Danielsson i Kalmar, vald af de moderata, är född den 18 aug. 1865 vid Uddeholm i Värmland. Fadern, affärsdisponenten för Uddeholms bolag, E. G. Danielsson och modern, Stina Wærn, dotter till stadsrådet och landshöfdingen i Marstrand Jonas Wærn. Utexaminerad från Kungl. Högre Lärarinneseminariet 1888, var fröken D. lärarinna vid Statens Normalskola för flickor 1888—90; därefter föreståndarinna vid Elementarläroverket för flickor i Kristinehamn 1890—96, vid Afteneum för flickor i Stockholm 1896—1903; under 1902—03 företog fröken Danielsson en studieresa i Nordamerikas Förenta stater och är nu sedan 1903 föreståndarinna vid Elementarskolan för flickor i Kalmar. Under Kristinehamnstiden var fröken D. under ett par år medlem af stadens skolråd.

Fröken Anna Lundqvist, vald af de moderata i Kristianstad, är så att säga född och uppfostrad i en kommunalpolitisk atmosfär, skriver en meddelare till oss från denna stad. Hennes fader, färgerifabrikör S. Lundqvist, var en varmt intresserad kommunalman och under en lång följd af år stadsfullmäktiges vice ordförande.

Fastän blott omkring 40-årig, har fröken L. en stor och vacker lifsgärning bakom sig. Sedan lång tid tillbaka har hon varit den ledande själen i snart sagdt alla de företag inom samhället, som haft till syfte att utjämna sociala missförhållanden. År 1890 bildades Kristianstads frivilliga fattigvård, och redan från början var hon en af de ledande krafterna därinom och står ännu som själen i densamma.

Till stor del på initiativ af fröken L. och tack vare hennes energi och osparda möda har Kristianstads Ålderdomshem, hvilket invigdes 1908, tillkommit — små trefliga bekväma lägenheter, som till ett mycket billigt pris upplåtas till behöfvande, ensamma gamla kvinnor. Sedan år 1905 är fröken L. medlem af Kristianstads legala fattigvårds styrelse, där hon genom sin djupa insikt i de hjälpbehöfvandes förhållanden varit till ovärderligt stort gagn.

Sedan flera år tillbaka är hon medlem af Kristianstads skolråd.

Litteratur.

I solnedgången. Minnen och bilder från Erik Gustaf Geijers senaste lefnadsår, samlade och meddelade af *Anna Hamilton Geete*. Albert Bonnier, Stockholm.

Fru Hamilton Geetes vackra bok inledes med ett ganska utförligt, väl skrifvet förord, som anger hennes egna synpunkter på de "minnen och bilder", som följa. Förordet är långt ifrån öfverflödigt. Det motiverar skickligt förf:s urval och anordning af materialet.

Från Agnes' förlofning sommaren 1843 får man lefva med i det Geijerska hemmet till 1844 års slut. Före de skildringar, till hvilka de ungas korrespondens är hufvudkällan, har författarinnan ställt en öfverblick öfver Uppsala-kretsen och Geijers ställning därinom efter "affallet". Främst har hon, ytterst verkningsfullt, ställt en situationsbild af Geijer den dag på hösten 1845, då han upptecknade sitt beslut att flytta från Uppsala. Denna inledning pekar öfver till en följande volym, omfattande åren 1845—1847, som ställes i utsikt.

För de sina var Geijer under de senaste åren af sitt lif mer än någonsin förut. Han behöfde dem mer än förr och gaf dem mer af sig själf. Den bild af honom, som möter läsaren i fru Geetes bok, är hans närmastes bild af honom. Är den bilden än af kärleken förskönad, så är den därmed icke förvanskad, tvärtom i de drag, den upptar, sannare och säkrare än någon, som på annat sätt kunde vinnas. Man reserverar sig så mycket mindre mot att upptaga i sig den ljusa bild af den åldrande Geijer, som möter en från bladen af Anna Hamilton Geetes bok,

F. K. P. R:s JUL- och NYÅRSKORT, särdeles vackert och tryckt i två färger, gult och svart, ha nu utkommit.

Pris 10 ex. 75 öre, 25 ex. 1: 50, 50 ex. 2: 75, 100 ex. 5: —. Rekvideras i parti om minst 10 ex. från Röststrättsbyrån. Lästmakaregatan 6, Stockholm.

som bokens form i det hela är en af innehållsrika och målande citat fylld beskrifning, icke en karaktärsanalys, och som citaten ur Anna Lisas och Agnes' och den unge svärsonen Adolf Hamiltons intryck och omdömen äro hämtade ur bref och dagböcker helt samtidiga med den ena eller andra karaktäristiska situationen.

Tafla efter tafla upprullar Anna Hamilton Geete för läsarens blickar, fängslande taflor af familjetrefnad och idylliskt sällskapslif, svärmisk vänskap och ungdomlig kärlek. En rik skatt af muntliga familjetraditioner och ett genom årtionden fortsatt hängifvet inre samlif med de gångna generationerna ha i samverkan med en skriftstälartalang, hvars starkaste sida just tyckes vara situationsbilden, gett dessa taflor en hög grad af åskådlighet, en lifvets färg, som gör dem rent betagande. Förf:s samhörighet med det Geijerska hemmet visar sig öfverallt. Färgblandningen på hennes palett är densamma som i Anna Lisas och Agnes' beskrifningar.

Särskildt minnes man bilderna af en höstkväll 1843, med Geijer vid pianot, en afton under tidiga våren 1844 efter Karl Johans död, en sommardag på Agnes' flickrum då "lilla pappa" kommer upp för att "se på kaktusen" och ge sitt "socker" en dufning i aritmetik, och vidare Geijers föreläsningar för de kungliga och Geijerska supén för prinsarne hösten 1844. En hel skala af olika stämningar och dock alla harmonierande med hvarandra. Den skålmskhet, hvarmed Agnes — och förf. — ser på "lilla Schröders" dråpliga förevisning i Geijers förmak af "hur hennes majestät Drottningen, Hoffruntimret och de Damer, som skola bära det Kungliga Släpet, skola gå i Begravningsprocessionen" är fin och lätt och förenad med hjärtlig tillgifvenhet för föremålet. Man befinner sig genom hela denna bok i det bästa sällskap. Den symboliserade hemtrefnaden i det aptitliga oset från köket om julen, festglädjen på Uppsala slott i florsklänning och balkrans, det gripna lyssnandet i föreläsningssalen under Geijers "Tre föreläsningar" — det ena som det andra hör till bilden af Agnes' och den Geijerska familjens lif, och man ville ej försaka någon af de inblickar man får.

Skuggsidorna af forna tider och seder träda i detta bildergalleri så tillbaka för ljussidorna, att en och annan läsare nog ertappar sig med en önskan, att han kunde förlänga den öfvergående tillbakaflytning i det gångna, som bokens läsning skänker, fast det ju också fanns sådant, som man ej önskar sig tillbaka till. "Gamle-grefvens" despotism och den unge Adolfs allvarsamma konflikt träda emellertid i bakgrunden för de lockande bilderna af gammalt svenskt herrgårdslif. Förf. — och läsaren med henne — trifs så förträffligt vid julbordet på Hönsäter och på nyårsbalen i Skara, där grefvinnan Mathilda Gyllenhaal f. d'Orozco genom sin "något extravaganta, djupt dekolleterade parisertoalett" slog "västgötanåderna med säkerligen ingalunda mällös häpnad", att man inte hinner med något djupare beklagande. Och ekot af det skarpa klandret mot Geijer efter "affallet" öfverröstas alldeles. Man hör skrattsalfvorna i den julfirande familjekretsen, man hör "la véritable polka", som enligt Agnes Geijers ord "lilla pappa, den ängelen" afton efter afton

"tåligt dunkat igenom" (julen 1844), och man lyssnar till Geijers egna under dessa år komponerade, ljust förtröstansfulla sånger, spelade af honom själf i skymningen eller sjungna af hans dotter.

Mot historiska detaljer gör man en och annan anmärkning.

Man blir t. ex. något öfverraskad att höra nyroman-tikens och Atterboms häftige motståndare Bernhard Elis Malmström uppräknas bland "de namn som först falla en in", när man tänker på Malla Siliverstolpes salong.

Mera störande är — för den föreliggande bokens kronologi — en inadvartens beträffande tiden för Ulla von Helands besök hos Geijers. Det talas om "sommaren 1840" och sedan nämnes, att Ulla v. Helands besök inföll "följande höst". Detta beriktigas emellertid senare af sammanhanget. Dock hade det varit tydligare att några sidor senare sätta "vintern 1842—1843" än "vintern 1843".

En viss böjelse för överdrifven färgläggning af den punkt, hon för tillfället har i s.äkte, kommer författarinnan att olika gånger måla Geijers förhållande till Uppsala-kretsen och till studenterna något olika för samma tid. Samma böjelse följer hon, då hon om sjukdomsfallet hösten 1844 yttrar: "Det är så godt som Geijers första erfarenhet af verklig sjukdom." Han var dock illa sjuk i början af år 1825. Palmblad skrifver 25 febr. till Hammarsköld: "Geijer har varit nära att få slag. All fara är dock nu förbi."

Den kronologiska uppgiften, att vid 1840-talets början ett "hjärdedels sekel" förgått, sedan det Geijerska hemmets vänkrets "först genom 'Amors och Hymens' vänliga tillskyndelse sammanfördes", är en alltför djärf afrundning, som antedaterar just den här citerade Atterboms giftermål öfver tio år.

Citaten efter Geijers skrifter äro ej fullt korrekta. Ibland äro de små felaktigheterna besvärande många. Troligen har förf., som är så väl förtrogen med sin morfars bref och skrifter, ibland citerat halft ur minnet, men detta är en vansklig sak.

Detaljer som dessa störa emellertid ej lihelhetsintrycket, då man i det hela har så många bevis på förf:s förtrogenhet icke blott med den skrifna och oskrifna familjekrönikan utan äfven med boklitteraturen om och af hennes store morfar. Intressant som dokument, underhållande som litteratur, värmeöfverförande som kärleksgård är denna bok.

Hilma Eorelius.

Betänk att Dagny är de svenska kvinnornas egen tidning, att den måste spridas landet öfver!

Joh. Lundström & C:o A.-B.

RIKS-	Kungl. Hofleverantör	ALLM.
4 27	PRIMA ANTHRACIT	22 88
22 20	HUSHÅLLSKOL - COKES - BRIKETTER	60 19
20 12		61 98
74 47	SKEPPSBRON 18.	30 60

MÄLARBADET

11 Handverkaregatan 11.

BAD-TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING

1:a klass i alla afseenden.

OBS.! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 38 14 — 38 15

A. T. 93 43 — 93 44.

Den kvinnliga yrkesinspektionen i Finland.

Genom dagspressen har för någon tid sedan spridts ett uttalande af den finske yrkesinspektören Artturi Käpi, fälldt under ett hans besök här i Sverige, hvori han ofördelaktigt uttalat sig rörande den kvinnliga yrkesinspektionen i Finland och framhållit att resultaten ej manade till fortsättning och utvidgning af densamma.

Arbeterskorna, menade han, vände sig hellre till en manlig inspektör än till de kvinnliga. Dessas verksamhet vore under nuvarande förhållanden ganska skadlig, då de stundom kunde ge råd, hvilka de yrkestekniskt bildade inspektörerna måste kassera. För de sociala uppgifterna, såsom förbättringar i bostads- och kostförhållanden m. m., vore däremot kvinnan gifvetvis bättre ägnad, men dessa uppgifter höra ej till den verkliga yrkesinspektionen. Den borde därför utbrytas och anförtros åt kvinnliga sociala konsulenter.

Detta förklenande omdöme är af särdeles öfverraskande art, då uttalanden i helt annan och gillande riktning förut hörts i samband med de finska kvinnliga yrkesinspektörernas verksamhet. Nu ha också alla de öfriga manliga yrkesinspektörerna inom landet, hrr Osvald Bonsdorff, Hugo Lindgren, Konstantin Jansson och Karl G. Frietsch, skyndat sig att vederlägga hr Käpys yttranden. I motsats till honom förklara de "som sin åsikt och erfarenhet att den kvinnliga yrkesinspektionen väl fyllt sin uppgift i Finland". Några svårigheter i samarbetet med yrkesinspektörerna ha icke uppstått — säga de — och icke i något fall har den manlige inspektören behöft förändra anordningar eller motsätta sig de råd i tekniskt afseende, som de kvinnliga inspektörerna meddelat. De förklara vidare, att det är oövisadt att arbeterskorna hellre vända sig till manliga än till kvinnliga inspektörer och säga till sist, att hr Käpy under sin blott ettåriga tjänstetid som yrkesinspektör icke kunnat vinna annan erfarenhet än i sitt eget distrikt. Just inom detta distrikt är den kvinnliga inspektören emellertid ingenjör, utdimmierad från Polytechnicum i Helsingfors och har de tekniska förutsättningar och den kompetensgrad som berättigar till distriktsinspektörsbefattning i Finland. Hon är alltså jämställd hvad kompetensen beträffar med samtliga manliga inspektörer.

Det är med särdeles stor tillfredsställelse vi se oss i tillfälle att återge dessa personers officiella uttalande. Med förvåning frågar man sig emellertid inför detsamma hvad som väl har föranlett hr Käpys? Ett yttrande af en person i hans ställning, gjordt i utlandet där de verkliga förhållandena ej så lätt kunna bedömas, bör framför allt vara fullt vederhäftigt, det tillmätas naturligt nog betydelse och inverkar på den allmänna uppfattningen. Så tyckes det ha gjort här. Det är nu att hoppas den vederläggning som framkommit äfven måtte nå fram öfverallt dit hr Käpys ord nått.

Stadsfullmäktigevalen i Huskvarna.

I midten af oktober började stadsfullmäktigevalen i Huskvarna att dryftas, och F. K. P. R. beslöt att ingå till de olika valorganisationerna med förfrågan huruvida de ämnade att uppsätta några kvinnliga kandidater och i så fall på hvilken plats samt tillsatte en kommitté för att arbeta för saken. Något definitivt svar afhöordes icke, och en ny skrifvelse, i form af protokollsutdrag från F. K. P. R:s och öfriga röstberättigade kvinnors möte, afsändes ånyo, där kvinnornas på bemälda möte uppsatta kandidater äfven nämndes.

Socialdemokraterna svarade afböjande emedan de icke hade någon valbar kvinna inom sitt parti, men sedan den nya röstlängden granskats fanns intet hinder der som mötte utan uppsattes en kvinna på tredje plats.

"Valmansföreningen" och "Frisinnade föreningen" uppgingo i två nya partier: "Samlingspartiet", och "Nyκτηrhets- och sparsamhetspartiet", men ingendera tycktes fästa något afseende vid kvinnornas önsknings.

Då utsikterna således voro ytterst ringa, fann kommittén att enda utvägen vore, att kvinnorna ginge med egen lista, om inte annat så för att demonstrera.

Vid ett nytt möte framlades därför kommitténs förslag, men majoriteten af de närvarande önskade uppskof, i förhoppning att något af de tvenne partierna i sista stund skulle upptaga ett kvinnligt namn. Mötets beslut blef därför att kommittén skulle upplösas och frågan uppskjutas tills de öfriga partierna bekantgjort sina listor, och detta oaktadt ett meddelande ingått, att cirka 300 röster af manliga väljare vore att påräkna om kvinnorna gingo med egen lista under egen partibeteckning.

När "Samlingspartiet" hade sitt valmöte för att uppställa sina kandidater betonades af flera talare kvinnornas kraf, men utan resultat.

Några enskilda medlemmar i F. K. P. R. beslöt att ändå icke uppge saken, och då det i samhället fanns en annan väljargrupp, som icke var tillfredsställd med kandidaterna på de andra listorna, allierade denna sig med kvinnorna, som tacksamt mottogo erbjudandet, på det villkor, att fröken Planting-Gyllenbåga sattes som nr 1 på 4-årslistan och deras kandidat som nr 1 på 2-årslistan. (Såsom ny stad väljer Huskvarna sina stadsfullmäktige i två omgångar.)

Under partibeteckningen "De fristående" gick man sålunda fram till valet, och resultatet blef att partiet eröfrade en plats för fröken P.-Gyllenbåga med 92 sedlar och 866 röster.

Hedern af denna framgång tillfaller enskilda medlemmar af F. K. P. R. för det nitiska arbete som de bedrivit, men resultatet hade ändå aldrig uppnåtts, såvida de ej haft en rent beundransvärd hjälp af en del män, som genom intresse för saken arbetat så intensivt. Och likväl förfogade dessa kvinnor och män, när de började arbetet, icke öfver mer än cirka 200 säkra röster.

Tyvärr föll den kvinnliga kandidaten på arbetarpartiets lista igenom, trots att man hoppats, att hennes plats som nr 3 skulle vara säker, då partiet besatte 4 platser. Det berodde nog på att ett stort antal valmän röstade med partiet, fast de ej voro medlemmar i arbetarkommunen och att det var därigenom som oberäknade strykningar förekommit. Skulden till detta torde därför ej ligga hos det socialdemokratiska partiet.

D. M.

Se till att Dagny under nästa år finnes hos alla Edra bekanta!

Rösträttsspelet.

I lek och allvar skall rösträtten spela in. Allvaret veta vi nog af året om, och därför har nu till jul utkommit ett rösträttsspel, ett sådant där hemtrefligt sällskapsspel, som spelas med tärning och där man får flytta fram eller dröja allt efter de nummer man råkar på. Att det är rörelsens gång i vårt land, som skildras på denna vallfärd, är ju naturligt. Med Ann Margret råka vi ut för snöhinder i Lappland, och sedan bli vi uppehållna af fagra löften:

”Sitt ned ett kast! sa’ Staaff. För männen först vi ömma. Sen lofva vi att ej din rätt vi skola glömma.”

Hvad som vidare händer vilja vi ej tala om, endast att spelet är prydt med porträtt och vyer och att det naturligtvis slutar på det lyckligaste sätt:

”Vår färd är slut. Du hör i luften glada suset. Med Bil-Bol flyga vi rakt in i Riksdagshuset.”

Spelet kommer att säljas i den förut nämnda Röst-rättssboden i Stockholm, som öppnas den 17 i Smålandsgatan 4, hörnet af Birger Jarlsgatan, och inkomsten tillfaller den kassa, som samlas för hållandet af Världsaliansens stora kongress i juni nästa år. Man kan dock redan nu köpa rösträttsspelet i pappershandel och boklädor på flera håll i Stockholm samt rekvirera det från ”Rösträttsspelet”, Stockholm.

F. K. P. R:s

Jul- och Nyårskort,

särdeles vackert och tryckt i

två färger, gult och svart,

har nu utkommit.

Pris 10 ex. 75 öre, 25 ex. 1:50, 50 ex. 2:75, 100 ex. 5:—.

Rekvireras i parti om minst 10 ex. från

Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, Stockholm.

Små rösträttsresor.

Redan i våras erhöj jag underrättelse om att man uppe vid småländska gränsen längtade efter ett rösträttsföredrag. Jag utlofvade då, att när jag väl stökat öfver mitt trädgårdsarbete skulle jag göra en liten titt till det ”pigga landet”. Mötet bestämdes till den 23 november. Och en af mina duktigaste rösträttskvinnor här nere — fru Elvira Karlsson — hennes namn är värdt att nämnas i Ronneby rösträttsförenings historia, gjorde mig sällskap den 3¼ mil långa vägen. Färden företogs efter hästar. Det var min egen trogna rösträttskamp, som fick benägen hjälp af fru Karlssons präktiga springare.

Vägen dit var bedårande, en skildring här af bara skulle kunna fylla sidor.

Vid framkomsten till herr och fru Johanssons gästfria hem möttes vi af vänlighet och stort intresse för saken. Hur värmdes ej hjärtat däruppe hos Er i Eringsboda. Det var framförallt känslan af godt kamratskap i gemensam kamp för samma mål.

Goodtemplarsalen var gratis upplåten och en trupp af medlemmar antecknade sig. Den önskan uttalades att jag snart skulle komma igen. Och den 27 nov. besökte jag åter Eringsboda. Skaran hade då ökat till 19 medlemmar, hvilka beslöt att bi'da en filial till Ronneby. Till ordf. valdes fru Jenny Johansson. Rösträttsmärken såldes och 4 personer prenumererade på Dagny.

Den 4 dec. besökte jag Mörrum. Mötet var talrikt besökt och 16 medlemmar antecknade sig; äfven där bildades en filial till Ronneby. Till ordf. valdes fru Berggren.

Rösträttsmärken såldes och prenumeranter på Dagny anmälde.

Såväl i Eringsboda, som i Mörrum ämna medlemmarna försöka anordna en mindre basar.

Augusta Tonning.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika Bremer-förbundskretsen Malmö med omnejd sammanträdde den 5 d:s kl. 6,30 e. m. å Par Bricollsalen, Stadt Hamburg.

Ordföranden, fru Anna Söderström, lämnade meddelande om det af förbundskretsen jämte F. K. P. R. och Hvita Bandet i Malmö den 28 nov. anordnade upplysningsmötet angående stadsfullmäktigeval, hvilket varit besökt af 2- å 300 personer.

På styrelsens tillstyrkan beslöt mötet att till aflöning för år 1911 åt föreståndarinnan för den af föreningen upprättade afdelningen för kvinnor med högre skolbildning vid härvarande arbetsförmedling bidra med hälften eller 160 kr.

Därefter höll fröken Ebba Billing ett med stort intresse åhördt föredrag om växtfärgning.

Sedan té intagits i ett af sidorummen, vidtog musikalisk underhållning, hvilken mottogs med lifligt bifall.

Örebro kvinnliga rösträttsförening höll fredagen den 25 nov. sitt årsmöte, hvarvid styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet. Föreningens utgifter och inkomster ha balanserat å kr. 621:82. Till ordf. återvaldes enhäl-

ligt fru Elin Agrelius. Öfriga styrelsemedlemmar blefvo fruarna Annie Gunnarson, Siri Forsell, Ebba Sjölin, A:a Palmberg, Elisabeth Lindgren samt fröken Hanna Lindberg. Suppleanter: fröknarna Anna Fridman och Gert-rud Hellman. Revisorer: fruarna Annie Wallström och Anna Hjelmkvist, med fruarna Emmy Wallin och Fanny Cassel som suppleanter. Centralstyrelsemedlem: fru Agrelius, suppleant: fru Gunnarsson.

Till de afgående styrelsemedlemmarna fröknarna Thornberg och Löwegren framförde ordf. föreningens tack-samhet såväl för deras arbete inom styrelsen som för handhaivandet af rösträttsbyrån.

Norrahammars F. K. P. R. sammanträdde till ordinarie möte onsdagen den 23 november, hvarvid en del från Verkställande Utskottet ankomna cirkulär behandlades. Därefter företogs val af representanter i centralstyrelsen och omvaldes fru Alma Andersson med fru Anna Swahn som suppleant.

Föreningen beslöt att anordna en julfest, och en kommitté på fem personer tillsattes att ombesörja densamma. Äfven beslöts att skänka 10 kr. till fattiga barn till julen. Från Kvinnliga Fredsföreningen ankomna teckningslistor för världsfredspetitionen utdelades.

Den 20 november hade fru Jenny Velander hållt ett föredrag i föreningen om kvinnan och det sociala reformarbetet. Båda mötena voro talrikt besökta.

Lunds F. K. P. R. hade måndagen den 28 nov. ordinarie möte, hvarvid samtliga förutvarande funktionärer återvaldes: I styrelsen ordf., fru Louise af Ekenstam samt öfriga ledamöter, docent Hilma Borelius, fröken H. Hermann, fröken G. Liljedahl, fru Anna Bugge Wicksell, fru Johanna Hans-Larsson och frkn Luisa Weibull. Till revisorer, frkn Maria Collin, fru Anna Hilding-Andersson. Medlem af Centralstyrelsen, docent Hilma Borelius med fru Anna Bugge Wicksell till suppleant. Vidare beslöts att under tre år f. o. m. 1911 lämna ett bidrag till tidningen Dagnys garantifond. Därefter diskuterades stadsfullmäktigevalen.

För bevakande af kvinnornas intressen vid desamma har samarbete åvägabragts emellan rösträttsföreningen och Fredrika-Bremerkreten i Lund och på initiativ af båda föreningarna ett allmänt kvinnomöte hållits den 1 dennes, hvilket var talrikt besökt. Efter voteringar uppsattes 4 kandidater i följande ordning: frkn Elna Persson, frkn Maria Ljunggren, frkn Anna Rönström, frkn Maria Collin.

Strömstads F. K. P. R. hade den 29 nov. sitt ord. höstsammanträde, då styrelse och revisorer m. m. valdes. Den gamla styrelsen, med undantag af fröken Hilma Normann som undanbedt sig återval, omvaldes. Den nyvalda styrelsen består af fröken Ingrid Nilson ordf., fru Magda Retzius, v. ordf., fröken Tyra Johansson, sekr., fru Trina Hansson, v. sekr. och fru Amanda Hauge, kassör, samt styrelsesuppleanter fröknarna Maria Karlsson och Frida Dahlgren. Till revisorer valdes fru Magna Hau och fröken Gurli Jakobson. Som centralstyrelseledamot omvaldes fröken Ingrid Nilsson och som suppleant fröken Hilma Normann, hvilken äfven omvaldes till pressombud. Föreningen beslöt att arbeta för insamlingen af namn å fredslistora till Haagkonferensen.

Ordf. uppmanade mötesdeltagarna att deltaga i det stundande stadsfullmäktigevalet och framhöll betydelsen af att rösta med partibeteckning.

Fru Trina Hansson höll därefter ett kort minnestal öfver två af föreningens under året aflidna medlemmar.

Efter mötets slut höll fröken Tyra Johansson föredrag om "Kvinnorna och det sociala arbetet" och fram-

höll betydelsen af kvinnornas deltagande i vården af de fattiga samt ungdomen.

En filial till Ronneby F. K. P. R. bildades den 27 nov. i Eringsboda efter föredrag af fru A. Tonning; 19 medlemmar ingingo i föreningen.

Eslöfs F. K. P. R. sammanträdde den 30 nov. och fick mötet prägel af en jubileumsfest, enär föreningen i dagarna ingår i sitt 8:de lefnadsår.

Ordföranden, fröken E. Lindqvist, påpekade i sitt hälsningsanförande, att föreningen ej vågade vänta ännu två år för att då fira sitt 10-årsjubileum, enär rösträttsfrågan kanske dessförinnan vore — löst! Vidare erinrade tal. om, att den kringflackande tillvaro som föreningen i anseende till samlingslokaler det sista året nödgats föra menligt inverkat på sammanhållningen och trefnaden inom densamma, men att lokalfrågan nu kunde anses löst på ett högst tillfredsställande sätt. Tal. slutade med en förhoppning om framtida inre styrka och framgångsrikt arbete för Eslöfs F. K. P. R.

Fru Elsa Alkman redogjorde i korta drag för föreningens åtgöranden under de gångna åren, hvarvid särskildt påpekades den mängd verkligt gedigna föredrag som på dess föranstaltande hållits, samt framhöll att det motstånd, som de första åren kommit rörelsen i sin helhet till del, småningom ändrat karaktär.

Föreningen beslöt att höja årsafgiften till 1 kr. samt att inköpa en del litteratur i sociala ämnen i och för cirkulation bland medlemmarna. Till medlem af centralstyrelsen valdes fröken E. Lindqvist med fru Alkman som suppleant.

En bland medlemmarna företagen insamling till förmån för "kongresskassan" inbringade kr. 22:75.

Efter förhandlingarnas slut följde ett angenämt samkväm. Festen var talrikt besökt, och ett flertal damer ingingo i föreningen.

Billiga Klädningar

fr. Kr. 40 — 115.

Alla slag af
Bal-, Middags- & Supéklädningar.

Beställningar emottagas.

A.-B.

Nordiska Kompaniet
STUREPLAN — STOCKHOLM.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

LÄRARINNA med undervisningsvana i elementarskola och hem söker plats. Svar till »Nyåret». Länstidningen, Karlskrona.

UNG lärarinna, saknande föräldrahem, önskar under ferien plats i vänlig familj, som sällskap och hjälp. Svar torde godhetsfullt sändas inom åtta dagar under sign. »H. E.», Hallstahammar p. r.

LÄRARINNA med undervisningsvana, önskar plats på nyåret. Svar till »Ej musik», Jönköping p. r.

Småskollärarinna

önskar under januari och februari månad plats i hem, helst läsa med mindre barn. Svar inom 14 dagar märkt »28 år 1910», Herrljunga.

Examinerad sjuksköterska,

resvan, söker privatvård från 1 januari. Svar märkt »1911», Norrköping p. r.

Enkel

flicka önskar plats i god familj, helst där jungfru finnes; är villig deltaga i alla förekom. göromål. Lön önskas. Svar till »Huslig», Sala p. r.

Bildad,

enkel, hushållsven flicka, kunnig i matlagning, bakning m. m. söker plats att tillträda nu eller på nyåret. Goda rek. Svar »Hurtig-Duglig», Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

En bildad,

musikalisk flicka önskar till nyåret mot fritt vivre komma i bildad fam. för att vara till hjälp och sällskap. Har genomgått en hushållskurs. Svar till »H.», Sundsvall.

Allvarlig

flicka af god familj söker plats att förestå hushåll. Ej i Stockholm. Svar märkt »Januari 1911», Eskilstuna p. r.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Norrländska, som genomgått hushållsskola, önskar plats (efter jul) helst i Norrland, som hushållerska för ungherre eller i familj att gå frun tillhanda; är skicklig i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »K. S.», Karlstad p. r.

LEDIGA PLATSER.**Skötersketjänsten**

vid By sjukstuga i Kopparbergs län förklaras till ansökan ledig. Lönevillkor: 300 kr. i årslön och en månads semester. Ansökningshandlingarna innehållande frejdebetyg, läkarebetyg, betygsafskrifter, öfriga meriterande papper jämte foto., sändes till underteckn. före den 20 dec. 1910. Tjänsten tillträdes den 1 jan. 1911.

By, Västanhede i nov. 1910.

DICK BERLING,

extra prov.-läk., sjukstugeläkare.

Vid Länslassarettet i Venersborg finnes plats ledig för några sjuksköterskelever. Fordringar bl. a. 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af öfversköterskan därstädes.

Ronneby**samskola.**

Vik gymnastiklärarinna behöfves för värterminen 1911, hvarefter ordinarie platsen tillsättes. 7 undervisningstimmar i veckan, lön enligt lag. Ansökningar sändas till undertecknad före den 2 nästkommande januari.

Ronneby den 10 december 1910.

K. W. HALLBERG,

föreståndare.

Husföreståndarinna.

sökes att förestå hushållet för medelålders ungtkarl, som bor vid större fabrik i södra Norrland. Personen i fråga skall vara fullt kompetent i matlagning samt i skötseln af ett bättre hem. Platsen kan tillträdas i nästa januari. Svar helst med fotografi som genast återsändes, till »Husföreståndarinna», unper adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Gynna Dagnys annonsörer!**P. A. Norstedt och Söners
Julböcker.**

Tredje upplagan af Ellen Fries, Ur svenska adelns familjelif, första samlingen.

Andra upplagan af följande tre högt uppskattade arbeten: Ellen Fries, Ur svenska adelns familjelif, andra samlingen; *Lotten Dahlgren*, En svensk herrgårdssläkt; *Ellen Fries och Sigrid Leijonhufvud*, Agneta Horns lefverne.

Blodiga dagar i Paraguay. Ida Bäckmann har här gjort den fjärde af sina »farliga färder och roliga». Hon är ett angenämt resällskap och för läsaren är färdens odeladt rolig.

Häft. 3 kr.

Årets förnämaste planschverk, *Rhenguldet och Valkyrian* (i *Sigrid Elmblads* tolkning) med illustrationer af den store sagotecknaren *Arthur Rackham*. Pris för hvardera, inb. 12 kr. Med dennes egenartade och delikata konst fick den svenska publiken stifta en första bekantskap i »Rip van Winkle», *Washington Irvings* odöliga saga, som äfven är framlagd på årets julbord. Pris 18 kr.

Laurins Konsthistoria. Fjärde upplagan, omarbetad och utvidgad. Häft. 10 kr., inb. 12 kr., i halffranskt band 15 kr.

Väld och Väld, *Carl G. Laurins* nya bok, som i sin författares vanliga underhållanee stil behandlar revolutionära och nationalistiska rörelser i Frankrike under 1800-talets senare hälft. Häft. 10 kr., inb. 12 kr.

Skämtbilden af Carl G. Laurin. Andra upplagan, ända roligare. Häft. 15 kr., inb. 17 kr.

En bok som håller hvad den lofar. *Ekonomisk kokbok* af dr *M. Hindhede*. Andra svenska, reviderade upplagan. (Den första upplagan slut-sålades på få månader). Lär husmodern att koka hälsosam föda godt och billigt. Pris inb. 3:90.

Handledning i modern kokkonst af *A. Escoffier*, världens berömdaste köksmästare. För hvarje fint kök, som gör anspråk på att följa med sin tid. Häft. 10 kr., i klotband 12 kr., i skinnryggsband 14 kr.

En julklappsserie i träslöjd för alla små snickare af Träfröken. 2 kr. **Malins midsommar.** Bilderbok för små barn af *Mollie Faustman*. 8 plancher i färgtryck. Pris 2 kr.

Kvinnliga**arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Förenas nytta och nöje!

Skänk Eder hustru därför som

Julpresent

en

SINGER**Symaskin**

som syr, broderar och stoppar.

Filialer i alla större städer.

Parfymmer.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymmer från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toalettartiklar. Order till landsorten mot efterkraf.

A. V. Nording,

11 Biblioteksgatan 11.

63 Drottninggatan 63.

Obs! De billiga priserna.

Till 42 öre mtr säljes ett parti Kulörta extra prima Congressgardiner 100 cm. breda, Allmogegardiner fr. 30 öre mtr. Filt och Schaggdukar, Bordvaxduk, Tråd 95 öre duss. Foderdomestik 18 öre mtr. Ett parti bättre trädgardiner i vackra mönster. Bomullstyger fr. 30 öre mtr. Gångmattor fr. 45 öre mtr. Filtar, Gardinstufvar, Hellye-Cheviot, god kval. i olika färger. Allt säljes billigt.

Slumplagret

MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

5%

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.

Aktiekapital 3,000,000 kr.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).

Hvard.: 1/2, 12—2 och 1/2, 6—1/2, 7 e. m.
Andra tider enl. öfverenskommelse.

Wiréns utsökta **PARFYMER**, eleganta damers förtjusning.

Erhålls i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)

21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

KYLKNÖLAR.

Under de senare åren ha allt flera befriat sig från nämnda obehag genom att använda Salubrinomslag enligt föreskrift i bruksanvisningen.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o. Stockholm.

10114.

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg 1, 1 tr. STOCKHOLM.

Ärade Damer!

Mest välkomna julklapp till herrar är den nya, särdeles praktiska Byxsträckaren.

Pris endast 5 kronor.

A.-B.

J. E. Sandberg.

2 Brunkebergstorg 2.

Största fabrik i Skandinavien för **Damhårarbeten.**

Färdiga arbeten i tusental, prima svenska hår i äkta naturfärger.

Herr o. Fru E. Malmberg.

58 Klarabergsgatan 58.

DAMER! Blus Nr 1103 af hvit yllebättist med i i k o. smakfullspetsgarnering endast 4.25. Dessutom föra vi ett rikhaltigt lager af ryssilver, dam-, herr- o. barnunderkläder, mössor, alla slags tyger o. väfnader, mattor, filter, sängtäcken etc. Vill Ni inbespara mycket pengar, så begär genast priskurant o. gör Edra inköp hos oss! Ni får då genast bevis på sanningen af våra affärsprinciper: enbart extra **prima** varor, noterade till **lägsta** tänkbara priser! **VÄNGÄFVAN**, Vasagatan 15—17, Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriaffär

— Etablerad 1891 —

rekommenderas värdsamt.

OBS.! Gamla möbler renoveras och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Ett svart klädningstyg,

6 mtr. hetylle satinkläde, 99 cm. bredd, tjock, mjuk kvalitet, djup svart färg med ovanligt vacker glans, varar i många år, säljes till endast 10.50 st. Otto Oskarsson, Kl. N. Kyrkog. 22, Stockholm.

Kaffet stiger fortfarande.

Passa därför på och köp af mitt inelliggande lager som ännu säljes till följande låga priser:

Fin Lavadosblandning.....	1: 15
Extra 1:ma Guatemala, Fin-Fin smak.....	1: 20
Extra 1:ma Ljus Java, mild och god.....	1: 25
Extra 1:ma Blå Java, synnerligt omtyckt.....	1: 28
Utsökt Javablandning (flera goda sorter).....	1: 30
Extra 1:ma Central Amerik. Kaffe.....	1: 35
OBS.! Äkta Arabisk Mocca-blandning.....	1: 38
Java Liberia, högfinaste kvalitet.....	1: 45

Förväxla ej mina Kaffesorter med dem som af andra firmor utbudjas under samma namn. Profenlig vara. Redbar behandling.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller förskottslikvid (minsta parti 10 kg.). — Skynda rekv. Vid köp af 60 kg. fraktfritt. Prof af samtliga sorter mot ins. af 20 öre i frimärken. Klipp ur annonsen!

K. W. KARLBERG, Idungatan 5, Stockholm.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

- Carl Lindhagen. Af Anna Kleman.
- En ny dufvopost.
- Viktiga lönefrågor för de kvinnliga biträdena i statens tjänst. II. Af G. T—II.
- Från världens rösträttsfält. Af Ellen Wester.
- Insänd litteratur.
- Dagny 1911.
- Våra kvinnliga stadsfullmäktige.
- Anna Hamilton Geete: I solnedgången. Rec. af Hilma Borelius.
- Den kvinnliga yrkesinspektionen i Finland.
- Stadsfullmäktigevalen i Huskvarna.
- Små rösträttsresor. Af A. T.
- Föreningsmeddelanden.

I SOLNEDGÅNGEN. Minnen och bilder från Erik Gustaf Geijers senaste lefnadsår. Af Anna Hamilton Geete. Pris 6 kr. Inb. 7:50.

MALLA MONTGOMERY-SILFVERSTOLPES MEMORARER, utgifna af Malla Grandinson I 1782—1803; II 1804—1819; III 1819—1825 à 6 kr. Inb. à 8:50.

ANCKARSTRÖM. I Jacob Jan; II Kungamördaren: Historisk roman af Sophie Elkan. 2 delar. Pris 7:50, Inb. 10:—.

ELLEN KEY: Verk och människor. Essayer. 6:—.

ELSA TÖRNE: Kärlek och lycka. Essayer. 2:75.

IDA SAGER: Från gamla trädgårdsland. 4:—.

ANNA BRANTING: Fåfänglighet. Roman. 3:75.

MATHILDA MALLING: Systrarna på Ribershus. Historisk roman. 2 delar. 6:—.

MARIKA STJERNSTEDT. Lilas äktenskap. Roman. 2 delar. 5:—.

ANNA WAHLENBERG: Kärlekens förgårdar. Roman. 3:75.

ELISABETH KUYLENSTIERNNA-WENSTER: I stället för kärlek. Skisser. 2:50.

ELSA LINDBERG-DOVLETTE: En jioflicka. Roman. 3:75.

HILDUR BRETTNER: Barnet. Roman. 3:—.

GABRIELLE RINGERTZ: Inkräkterska. Roman. 2:—.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.